

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus I. De Injuria, quæ Deo per peccatum mortale infertur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45988](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45988)

DISCURSUS I.

De Injuria, quæ DEO per peccatum mortale inferitur.

Idem superat, quod facti Romani de Nezone referunt, quo nullum atrocius in terris monstrum sol unquam aspexit; à quo cum propria oecisa fuisset mater, patria flammis devastata, totumque Imperium innocuo sanguine inundatum, nihilominus non desuit, qui mortuum tanquam Deum adoraret, eique vota & victimas, velut bono & benefico Principi offerret, cum tamen Tyrannus fuerit perniciosissimus. Verum video quidpiam in mundo multo magis suspendum; peccatum scilicet, omnium monstrorum monstruosissimum, quod postquam animam peremit, à qua generatum est; postquam terram infecit, in qua natum est; postquam omnes humanas divinasque legis invertit, non solum ab innumeris plusquam Deum ipsum coli, sed quod amplius est, in ejus cultum maximos impendi sumptus: pro illo enim miseri non verentur æternis se ipsos inferorum supplicijs sacrificare. Operam itaque tantam mihi esse vites, ut abominabile hoc idolum ab aris deturbare possem; ita ut saltem

nemo ex Auditoribus meis imposte- rum amplius ipsi genua curvaret. Multum veritatis efficaciz, & virtuti confido; sed non absque attentionis vestre auxilio: quare vos etiam atque etiam rogo, ut eam magis, quam unquam, renovetis; nec solum hodie, sed pro omnibus de hac materia Discursibus à me habendis. Peccatum secundum omnes suas partes expendemus. Primum quale sit in seipso; deinde perniciosos ejus effectus, ut ad vivum omnino depingamus, quid sit, hoc est, omnium possibilem malorum maximum. Hac vice peccatum considerabimus tanquam Dei injuriam, tres hosce malitiæ gradus in illo examinaturi: talis injuriæ qualitatem; modum, quo inferitur; finem, quo homo ad illam Deo inferendam inducitur.

II. In primis verò, ne errore aliquo teneamini, necesse est à me differentiam peccati mortalis ab alijs culpis edoceri, quæ non inferunt mortem animæ. Peccatum mortale igitur est illa offensus, quæ Deus notabili irreverentiâ & contemptu afficitur, aut proximo, aut sibi ipsi notabile damnum & præjudicium inferitur. Quare illa peccata, quæ communiter

R. P. Segneri S. I. Christ. Instr. Tom. II.

A mor-

IGNERI
Christianus

VI
15

S. Thom
1. 2. q. 8. 1.
Art. 4.

mortalia vocantur, & quorum sunt
f. prem, potius peccata capitalia appel-
lari debent; non enim semper sunt
peccata gravia, sed origines sunt, &
quibus alia culpæ innumerabiles sca-
turiant.

Hic Hoc posito, ut prudenter pro-
cedimus, necesse est, ut consilium To-
biæ ab Angelo datum sequamur. De-
scenderat bonus Adolescens in fluvium
Tigridem, ut suos lavaret pedes; cum
ecce enormis magnitudinis piscis illum
devoraturus profilit: sed ne timeas,
inquit Angelus Dux itineris illius,
ne timeas: maeste animo, manus
branchijs injicito, & in terram
protracto, palpitantique viscera exi-
mito; quæ postea in varijs casibus
velut præstantissima pharmaca erunt
usui. Tunc dixit ei Angelus: exentera
hunc piscem, & cor ejus & fel. & jecur
reponere tibi: sunt enim hæc necessaria ad
medicamenta utiliter. Hic igitur piscis
in aquis absconditus, qui se loturos
devoraturus invadit, peccatum est;
quod voluptatum in aquis delitescens
devorat incautos illos, qui absque
ulla consideratione ipe se immergunt;
quare extrahamus illud ex his undis
in planitiem, id est, ab omni delecta-
tione separatam expendamus; viscera
ejus eximamus; hoc est non à foris
insipientium instar aspiciamus oculis;
sed internam & enormem ejus
penetremus malitiam; videbimus,
quantum utilitatis ab hoc tan bono
consilio hausturi simus.

Tob. 6. 5. reponere tibi: sunt enim hæc necessaria ad
medicamenta utiliter. Hic igitur piscis
in aquis absconditus, qui se loturos
devoraturus invadit, peccatum est;
quod voluptatum in aquis delitescens
devorat incautos illos, qui absque
ulla consideratione ipe se immergunt;
quare extrahamus illud ex his undis
in planitiem, id est, ab omni delecta-
tione separatam expendamus; viscera
ejus eximamus; hoc est non à foris
insipientium instar aspiciamus oculis;
sed internam & enormem ejus
penetremus malitiam; videbimus,
quantum utilitatis ab hoc tan bono
consilio hausturi simus.

I.
IV. Quid rei est igitur Peccatum?
Est injuria, quæ à creatura altissimi

Dei Majestati inferitur: ideoque est
omnium miseriarum maxima, est de-
formitatis abyssus absque fundo, est
pelagus iniquitatis absque litore; est
enim malum, quod quodammodo
Deum aggreditur, honorem ejus fa-
tiens. Non existimabo vos credere,
hæc à me per auxesin dicta esse; cum
sint ipsissima veritas; ideoque & au-
thoritate & rationibus expressissime à
me confirmabuntur. Primo Theologi
affirmant, peccare nihil esse aliud,
quàm DEO terga vertere, faciendamque
ad creaturam convertere; quod fieri
non potest, quin maxima & manife-
stissima DEO inferatur injuria. In-
feratur per Sacre litte ræ communiter peccati
gravitatem his contemptis terminatis
explicant, ita in Ezechiele cap. 5. lo-
gimus, ubi dicendum esset: Pecca-
tor infregit omnia mandata mea, ab-
xilse DEUM: Contempsit judicia mea.
In Ecclesiastico cap. 49. ubi dicen-
dam esset, Peccatores omnem DEUM
timorem amiserunt, inquit: Contem-
pserunt timorem DEL. Per hanc
quæque 1. c. ubi dicendum esset,
quod peccatores Patri suo caelesti non
obediunt, ait: filios enutrivit & exaltavit
vi, ipsi autem spreverunt me. Ita quo-
que ore Sapientis lamentatur: angis-
xilse omne consilium meum, & impera-
tiones meas neglexistis. Eodem mo-
do ore Sancti Pauli queritur, divitiarum
bonitatis suæ contemni ab illis, qui
post imperatam veniam de novo pec-
cant: divitias bonitatis ejus contempserunt.
imò his ipsis relapsibus Filium Dei
tanquam rem totius Mundi abjectissi-
mam non solum contemni, sed peccati-
tut

P. SE
HOMO

bus conculcati. *Qui Filium Dei concul-*
cabunt, & sanguinem testamenti pollutis
derunt. In hunc modum pluribus in
locis Sacra loquuntur Litterae, quae
omnia nimis longum foret adducere.

V. Haec ipsa veritas ratione decla-
ratur. Fieri potest, ut aliquis legem
humanam transgrediat, ut tamen
Principem, à quo lata est, nullà afficiat
injuriam: forte enim Princeps eam con-
dendo legem, magis Subditorum
commodi, quàm dignitatis suae ratio-
nem habuit: at hic casus dari non
potest in Lege Dei, utpote quam
transgredi non possumus, quin maxi-
ma Divino legislatori injuria infeta-
tur, propter rationem oppositam;
Deus enim legem ferre non potest, cu-
jus ipse non sit finis ultimus; & in quâ
principaliter rationem dignitatis suae
divinae personae non habeat, quem-
admodum clarissimè apparet in Levi-
tico: Ubi qui condemnatur, quòd in-
justè Proximo suum negat depositum,
qui calumniatur, rapit, litigat, alia-
que in alterius perniciem mala per-
petrat, non quali contemptor Proxi-
mi, sed velut Divinae majestatis inju-
rius condemnatur. *Anima quae pec-*
caverit, & contempto Domino nega-
verit proximo suo depositum, atque a-
lia, quae ad longum sequuntur, reddet
omnia, &c. Ita ut omnino impossi-
bile sit peccare, nec illo ipso tempore
Deum injurià non afficere. *Per Pra-*
varicationem legis Deum inhonoras:
inquit Spiritus Sanctus. O peccato-
res! nolite putare, vos, dum Legem
Divinam transgredimini, malum
committere, comparandum joco;

tali actum Deum despicitis, à quo illa
ipsa lex est lata: *Deum in honores* Con-
siderate ergo, quàm venenata malitiae
viscera hoc malignum peccati mon-
strum in se contineat! Et tamen nec-
dum ad intimam peccati malitiam pe-
netravimus. Et ut ita dicam, non e-
nim solum Deum peccator contemnit,
dum peccat, sed tanquam bonum ali-
quod creatum illum despicit, id quod
extremè illius auget malitiam,

VI. O si modo intelligeretis, quid
faciatis, cum peccatum committitis,
malletis potius non esse, quàm pec-
care! Propheta Oseas peccatorem, bi-
lancem manu gerentem, nobis propo-
nit. *In manu ejus satera dolosa;* quia
cum peccatum admittitur, unâ lance
Deus, altera creatura ponderatur, &
qui peccat, practicè judicat, putri-
dam creaturam majus esse bonum,
quàm Deum ipsum. Potèstne in mun-
do bilanx infidelior, injustior, detesta-
biliorque inveniri? Quod si inveni-
ri non poterit, quis ergo non videt,
nulli majorem posse fieri injuriam,
quàm eam, quae, quotidie à peccato-
ribus Deo infertur? Solus absolutus
contemptus esset immensa Dei inju-
ria; quid ergo erit, si alijs compare-
tur? Si populus aliquis contra legiti-
mum Dominum suum exsurgat, ut li-
bertatem sibi asserat, aliquam excu-
sationis umbram adducere potest, sed
si jugum excutiat, non ut fruatur li-
bertate, sed ut crudeli Tyranno se
subjiciat, absque mensura crescit in-
juria, quâ tali perduellione prior Do-
minus afficitur. Vos ipsos etiam
A 2 quoti-

IGNERI
Christianus

quotidiana docet experientia, quantum affligamini, si plusquam alij minorum meritorum despiciamini. Fingite animo aliquem consanguineorum vestrorum mori, omnésque facultates suas Ecclesie ex testamento consignare; agrè fertis hoc vos emolumento privari; at tamen aequo toleratis animo; quia testator facultates suas animæ suæ prodesse voluit. At si neque Ecclesie, neque vobis eas relinquat, sed extraneum heredem instituat, imò etiam inimicum vestrum; id enim vero nullo modo ferendum putatis; sed minitami heredi, ac duplicatâ inimicitia litem intenditis; nimis enim durum vobis videtur, comparari cum homine extraneo, iniuncto, indigno, immerente, imò malè merito, nec ullâ meritorum vestrorum ratione habitâ illi postponi. O igitur abyssum malitiæ incredibilem, quæ sinu suo comprehendit quodcunque peccatum! non enim per illud contemnitur Deus, sed etiam rebus vilissimis & bonis nihili comparatus posthabetur.

VII. *Obstupescite Cæli super hoc, & porta ejus desolamini vehementer*, inquit Dominus. Quasi diceret, obstupescite ô Cæli, omnésque Cælorum incolæ! recedite ab illis portis, quasi personæ lugentes & extremè desolatæ. Et quæ est hæc tam insolita cum Beatis loquendi forma, ita ut, cum non possit vera aliqua melancholia corda illorum penetrare, saltem apparentem admittant, pullis, ut ita dicam, induantur vestibus, ipsòque nuptiarum suarum tempore quantum

possibile est, se abscondant? desolamini vehementer (pergit Dominus loqui) *Quo enim mala fecit populus meus*: primum est, quod omninîs beatorum fontem dereliquerit, me dereliquerunt fontem aque vive: Secundum est, quod propter cisternas, in quibus nec aquæ gutta inveniri poterat illum dereliquerit: *Et foderunt sibi cisternas, cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas*. In hoc consistit Deum esse summum bonum, ut omnibus mereatur præferri bonis, quæ non sunt Deus. *Hic est Deus sperer, & non estimabitur alius adversus eum*; Summa enim Dei perfectio in hoc fundatur; in tali scilicet præsentia & Divinæ essentia plenitudine infinitâ, quâ omni bono creatura non solum actuali, sed etiam possibili anteferi meretur. *Non estimabitur alius adversus eum*. Et in hoc altissimum consistit obsequium, quod omnes Justi reddunt Deo. *Omnia ossa mea dicent: Domine, quis similis tui?* Per ossa, inquit Sanctus Augustinus intelliguntur Boni, qui firmam de Creatore suo habent æstimationem, aded ut si millenos possent lucrum Mundos, ne minimum quidpiam eam moverentur, tam bene norant quid omnem superet comparationem. *Domine quis similis tui?* Ad differentiam carnis, id est hominum carnalium, qui non solum ista non possunt firmitate, sed ob quodvis leve motum inducuntur, pluris æstimare creaturam, quàm Deum. Quare factis exemplari non potest injuriæ hujus enormitas, quâ peccator Divinam Maje-

QUAE DEO PER PECCATUM MORTALE INFERTUR.

statem afficit. Sola Dei, qui est omnia, cum creatura comparatio, quae nihil est, talis est injuria, ut Deus per Prophetam gravissimè de eà queratur: *Cui assimilasti me & adaequasti? dicit Sanctus.* Quid igitur erit, si non solum Creatura Deo comparatur, sed etiam haud dissimulante praefertur? Hoc est, quantum est ex parte peccatoris, divinam suam Deo auferre naturam, quae in hoc consistit, ut sit bonum incommutabile, idèoque dignum, ut infinites omnibus alijs bonis praefertur.

VIII. Quod si unquam stultè credidistis, hanc feminam, ob quam peccastis, majori dignam esse amore, quam ipsummet Deum, an non vestra in mente Deum de throno suo deturbastis? quod ergo veritatem aliquam affirmando vel negando facit intellectus, idem voluntas volendo, & non volendo facit. Quare si voluistis Deo creaturam praefertis, ipsi aufertis hoc modo, quod aufertis potest, hoc est, essentiam divinam. Ita ut jam videatis, quid in veritate sit peccare; peccare est cognoscere creaturam in essentia sua esse quid villissimum, in duratione quid brevissimum, in voluptate quam praebet, quod turpissimum, & tamen dicere in corde suo: Nihil refert: parva illa, brevis & vilis hujus creaturae voluptas, plus aestimanda est quam Deus, ipsiusque gratia. Quare potius paucis diebus hanc volo videre puellam, quam Deum in aeternum aspicere. Potius volo istius gaudere praesentia, etiam si infinito tormento mihi con-

stare d. beat, quam Divinam frui possessione; etiam si non alio labore, quam passionis meae edomatione illam obtinere possem. Hoc est in veritate, quod fit, quotiescunque peccatum mortale committitur: Novus constituitur Deus contra rigorosam illam prohibitionem: *Non erit in te Ps. 101.* Deus recens, praecipitatioque, ut ita dicam, Deo è cordis arà, in ejus locum vile ponitur Idolum, quale est, haec femina, hoc argentum, ista nominis existimatio, aliudque quodcunque simile bonum terrenum, quod à nobis plus quam divina voluntas aestimatur, & tanquam ultimus noster finis constituitur; in cujus gratiam & honorem non agnum aliquem, aut bovem, sed propriam animam sacrificamus, idèoque aeternis ignibus cruciandam. *Unusquisque quod cupit & veneratur, inquit Sanctus Hieronymus, hoc illi Deus est.*

IX. Creditisne vos posse plenè intelligere, quam gravis sit talis injuria? Non est possibile, Charissimi mei, non est possibile, Deus solus hanc abyssum cognoscere potest. Adeoque justissimus titulus, qui peccato dari possit, est ille, quo à Propheta insignitum est, quando illud occultum vocavit. *Ab oculis meis munda me, Ps. 18.* Hoc enim omni peccato essentialiter proprium est, non solum esse incognitum, sed etiam à nullo alio intellectu esse cognoscibile, quam ab intellectu divino. Deus solus quemadmodum supremæ suae essentiae perfectionem comprehendit, ita perfectissimè intelligit, quantum sit malum illud

IGNERI
Christianus

illud vilissimam aliquam preferre creaturam. Quare vos non tantum millefimam mali huius, quod peccando committitis, partem non cognoscitis, sed neque omnes Cherubini & Seraphini simul illud capere poterunt. Imò quod amplius est, ne quidem Sanctissima DEI Mater, quæ tamen Divinã sapientiã tam plena est, ut quæ meruit illam totam sinu suo recipere, illud cognitione non assequitur. Atque hoc est verissimum. Hæc cognitio soli reservatur DEO. Potest igitur aliquo modo dici, tam grande malum esse peccatum, quam grande bonum est Deus; quia sicut Deus est bonum infinitum, ineffabile, incomprehensibile, ita peccatum est malum incomprehensibile, ineffabile, suo modo infinitum. *Peccatum habet quandam infinitatem ex infinitate Divina Majestatis: inquit S. Thomas.*

2. 7. h. 3. p. q. 1. ar. 2. ad 2.

II.

X. Verum quod adhuc pejus est; hæc injuria non tantum Deo infertur, sed ante ipsiusmet oculos, & in divino ejus conspectu committitur; ita ut non solum qualitas offense, sed etiam offendendi modus summopere altissimæ Majestatis despectum augeat. Quæ differentia est inter furem & latronem? Profectò maxima est; licet enim uterque iisdem rebus suis hominem spoliat, nihilominus non eandem illi adfert injuriam. Fur clam domum intrat, atque aded quendam respectum & timorem erga personam nostram ostendit. Sed latro in aperto campo, publicè, violenter & pleno die nos spoliat, rapinæque manifestã suã vio-

lentiã in notables conjicit angustias. Si ergo peccator, fut ille nocturnus possit se coram oculis Dei abscondere, illique clam honorem suum futurum quem deprædatur, quis dubitat injuriam Deo hac iniquitate illatam tantum diminui? Sed hoc sperari non potest. Oculi Dei plus vident ipsius Solis oculis, ut nuper vobis dixi. *Oculi Domini lucidiores sunt super solem.* Sed quare plus vident? quia licet Sol sit luminosus, non ideo aspectu suo corpora opaca, quemadmodum Deus penetrare potest, & in sui opprobrium in unã Mundi parte noctem nefestè est regnare permittat, dum illa altera claro die dominatur. Et hoc ipsum est, de quo tantopere doluit Rex David, considerans se non solum peccando contempisse Deum, *Tibi soli peccavi*, sed etiam illum in presentia suã despexisse, & *malum coram se feci*; & hoc ipsum nihilominus tantum parum iniquorum commovet animos.

XI. Præterea animadvertendum est, Peccatores à Deo non solum ut reos, sed etiam velut à Judice observari. Licet etiam post peccatum Deus non nolle punire, an non hoc solum timorem nobis incutere deberet, scite nos peccantes ab illo videri? Sanctus Gregorius Nazianzenus refert, protervã quandam mulierem, cum domum aliquam ingressa esset, quædam corpore factura, aspectu Polæmonis Pudici Philosophi effugie, quasi quædam eam severo, & serio vultu intraretur, quàm primùm attonitam abivisse, nec scelus ausam fuisse perpetrare. *Quod*

figitur Deus aliud non faceret, quam nos intueri, annon incomprehensibilis Majestatis illius presentia sufficiens esse deberet, ut nos à peccato deterret? Quantumcunque libido à tentatione jam accensa fuerit, non credo aliquem fore tam impudentem, ut in pleno populo, locoque publico eide[m] satisfacere audeat, quamvis ob id nulla subeunda foret poena. Quomodo ergo in presentia DEI audeat lux satisfacere libidini? an non plius est, in Dei conspectu peccare, quam in totius mundi facie? necesse foret igitur, ut peccator, antequam horribile hoc monstrum in animâ conceptum in locum edat, locum aliquem sub terraneum & solitariû[m] quaerat, quem Dei oculus penetrare non valeat. Quanta enim aliàs vestra erit confusio, comparere coram Deo, reprehendique, talia in oculis illius ausos esse facinoræ, quæ ob solum pudorem ante oculos meos nunquam commisisset. *Sen. l. 2. tit. 2. Tunc audeas illo presente, quod me presente non audeas?* Antigonus Rex audiens quosdam milites contra se murmurare apertò nonnihil tentorio, in quo erat, caput protulit, magnæque cum animi tranquillitate illis dixit: recedite parum, ne Rex vos audiat. Sic peccatores admonendi essent temeritatis suæ, qui blasphemant, cum Deus illos audit; qui turpissimas committunt abominaciones, dum à Deo videntur. Recedite parumper, respicite saltem Deum vestrum, locum quaerite, in quo vos non conspiciat: quod hoc fieri non possit, quomodo ergo peccare audebitis,

nec solum illi honorem auferre, quasi indormierit, velut fures, sed etiam apertè latronum instar? Totum hoc perpendendum esset, licet tantum pravitatis nostræ testis esset Deus. Quanta igitur major illius habenda esset ratio, cum insuper peccati condemnati iudex sit implacabilis, & à quo non datur appellatio?

XII. Novit Ars pingere militem, arenam adductum manu tenentem, tali habitu corporis, ut à quacunq[ue] parte illum aspiciatis, vos ferire videatur. Talis omninò est ille, quo in veritate peccatorum mahitiam Deus intuetur; eodem semper ferire militantis habitu illam aspicit, Nililominus Peccatores minus timent Deum, quam similem inanimem picturam; hinc est quòd alacriter peccata committant, nec de commissis multum angantur. Plures bestia ipsi in hoc multò sunt prudentiores. Leo timens Venatorum persecutionem, vestigia sua in arenâ relicta delet: Ursus specum suam retrogradis intrat unguibus, quasi egressus & non ingressus esset. Ipsi etiam lepores varijs nunc-huc, nunc illuc libratiss saltibus insequentes se student deludere. Solus peccator omni bestia stolidior non solum vestigia pessima culpis suis impressa non destruit, ob timorem, ne illis à Deo deprehensus poenæ subiciatur, sed insuper superbè illa ostentat, deprædicat, jactat, de iisque intolerabili audaciâ gloriatur. Quidam Gentiles, ut refert Sanctus Cyrillus, solem adorabant, quia nocte jam ingruente credabant se liberè peccare posse, cum à Deo suo non viderentur.

GNERI
CHRISTIANUS

Cyrrill.
Hieros.
Catech. 4

viderentur. *Alij solem quidem ponebant Deum, ut occidente sole noctis tempore sine Deo essent.* Si Christiani similem adorarent Deum, causam caperem, ob quam intra noctis tenebras tam dissolutè viverent, sed quia Deum colunt, qui totus oculus est, coram quo ipsæ tenebræ lux sunt, causam temeritatis illorum non intelligo.

XIII. Et hoc optarem singulariter ab illis observari, qui ex verecundia nescio, an naturali dicam, sut diabolica, peccata gravior Confessario non audent manifestare. Timetisne, ne homo aliquis id de vobis cognoscat, quod jam novit ipse Deus? Cum peccatum vestrum jam Deo constet, quomodo illud absconditum putare potestis? Surius in vita Sanctæ Ludgardis recenset, Adolescentem quendam nescio quàm brutale in occulto commisisse peccatum, cujus eum tantopere puduit, ut confiteri ausus non fuisset. Quodam igitur die miser obvium habuit virum peregrinum, qui illius advertens tristitiam, substitit, eique dixit, ut ad obrinendam peccati veniam, quo potissimum affligeretur, ex charitate sibi caput lavaret; consensit Adolescent, in solito prorsus opere sux pretio. Cum enim ad hoc charitatis officium adimplendum accinctus staret, longiores peregrini elevans capillos lucidissimum in vertice oculum reperit, exclamavitque: O miraculum! quis unquam hominem vidit, in ejus capitis summitate fuerit inventus oculus? Ita est, respondit peregrinus: & hic oculus nunquam visus, est ille ipse, qui te pec-

20. Jun.

cantem aspexit: quo dicto dispersit suumque benefactorem totum circum-punctum, & ad erimen absconditum salutari Confessione expandum circum-motum reliquit.

XIV. Sed revertamur jam ad nos.

Quis negare potest peccatoris temeritatem absque mensurâ crescere, cum non solum Deum injuriâ afficit, sed hoc audet in ipsius presentia, cui se omnis iniquitatis & tæstem, & iusticem esse declarat? *Ego sum Judex & testis dicit Dominus.* Quis enim unquam legem in presentia Latris sui est infringere? Quis unquam in Monarchæ sui conspectu conjurationem ordiri attentavit? *Excusatione caræ qui facinus ipso iudice teste committit* inquit Petrus Chrysologus. Proficisci si divina Majestas se posset infinitarum suarum prerogativarum aliquâ privare, ausim quasi dicere, illam se immensitate sua spoliaturam, ne tantis injurijs, quæ sibi à peccatoribus continuè irrogantur, præsens adesse cogere. Quare in pluribus Scripturæ locis, acerbe queritur de hac injuriæ gravitate, quam patitur ab ijs, quicunque in divino conspectu suo peccant; & de hac ipsâ circumstantiâ veri poenitentibus vehementer compunguntur, in quorum personâ, ut supra dixi, insolabiliter lamentabatur Propheta David, hæcque injuriam Deo illatam deploretabat, quando ingemuit: *Et malum coram te feci.* Verum ut paucis dicam, Peccatores nesciunt quia faciunt. Ideoque tanquam cæci lucem illam non aspiciunt, quæ cum immentia illa in quovis loco illis præsens est.

Gen. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

III.

XV. Utinam saltem ob magnam aliquam utilitatem capiendam tantâ peccator Deum afficeret injuriâ, tam in qualitate, quàm in modo; qualitate, Deum non tantùm absoluto, sed comparativo, ut vidimus, despectu contemnendo; & in modo, in præsentia illius peccando. Sed hoc est, quod extremam peccati complet malitiam, etiam ob finem & rem nauci illud committit. Deus tanto honore dignus est, ut propter maximum, qualescunque illud sit, Mundi bonum à nobis vilipendi non debeat, ita ut si per impossibile levi peccato parem illi, quâ gaudet Deus, felicitatem assequi poteris, liberè illi renunciandum esset; ne tam magnum Dominum offenderetis: minima enim Creatoris gloria pluris æstimanda est, quàm immensa omnium creaturarum felicitas. Diabolus ore serpentis Adamo & Evæ divinitatem promissit, si pomo prohibito ve-

portans nova, eam à Deo in Matrem electam esse, & consequenter totius Mundi Imperatricem, omniumque purarum creaturarum Principem. Dignitas Matris Dei, inquit sanctus Thomas, *r. p. q. 2.* est tam excelsa, ut Deus ipse majorem non possit condere dignitatem. Sicut enim nihil majus potest esse Deo, sic inter creaturas non potest esse major eminentia, quàm esse Matrem Dei, haberè que à se illum dependentem, qui à nullo alio dependet. Nihilominus quia magnus illæ divinæ Maternitatis titulus sub terminis adumbrationis alicujus Sanctissimæ Virgini oblatu s fuit, ita ut ab Angelo Matrem dici, perpetuæ virginitati, quam Deo promiserat, præjudicare posset, levis hæc suspicio, aut, ut melius dicam, sola culpæ alicujus umbra tanto eam implevit horrore: *Turbata est in sermone ejus*, illique persuasit hunc divinæ Maternitatis titulum absque maturâ consultatione non acceptare. *Cogitabat qualis esset ista salutatio*, nec antequam plenam istius rei haberet informationem, quam hisce omnino clarissimis verbis petiit: *quomodo fiet istud?* O miserabilissimam ergo hominum cœcitate! qui non horrent Deum ob rem nihili offendere, cum ne quidem propter thesaurum infinitum ejus gratia amittenda esset. Si Puellæ alicui dignitas Matris Dei offerretur, tantùm ut immodesto cuiquam aspectui consentiret, non deberet illam acceptare: sed ipsa meretricis acceptat infamiam, non immodesto alicui aspectui, sed cuivis impuræ turpitudini assensum præbendo! Si Adolescenti

GNERI
Christianus

B

offer-

offerretur, fore eum tam divitem, tam honoratum, tamque beatum, quantum est ipse Deus, si tantum verbo minus pudico delectaretur, optionem hanc renuere deberet; & tamen non renuit esse Diabolus, solum ut turpi sua libidini satisfacere possit.

XVI. Quis ergo comprehendere potest, quousque peccatoris crescat injuria, siquidem Deum infinita dignum estimatione, tam parvi facit? Si injuria est persona digna indigna tractatio, quae major illa potest esse injuria, quae irrogatur Deo Creatori nostro, cum immensa ejus & incomprehensibilis Majestas tam indignis tractatur modis, quasi torius Mundi res esset vilissima? Audite quomodo per Prophetam lamentetur. *Violabant me propter pucillum hordei, & fragmen panis. Propter unum hordei pugnum, propter frustum panis audent peccatores horribile committere Deicidium; quod peccando perpetrant! non est panis integer, sed frustum panis, hoc est, est bonum aliquid in essentia sua miserimum, & quoad durationem brevissimum, propter quod Deus offenditur: Non est modius frumenti; est tantum pugnus hordei, hoc est, est delectatio non tantum misera, & brevis, sed etiam bestialis, eodem modo, quo hordeum est proprie cibis pro bestiis destinatus, potius quam pro hominibus. Et nihilominus ob vilitatem adeo indignam Deus spernitur. Notate hoc verbum. *Violabant*, quod multorum frequentatorum actuum continuationem significat, ad hanc enim extremitatem deve-*

niunt homines, ut non semel tantum, vehementissima alicujus personis alicui, divina infringant mansuetudine, sed usu jam assueti contemnantur, que ut ita dicam, peccando vivunt. *Comedunt panem impietatis, & iniquitatis bibunt.* Jam Deum offendere tam est commune, quam est comedere & bibere. Imò in necessitate degeneravit. Non amplius mercede est, ut ad illud inducendum, Deum nobis promittat, sicut Christus in deserto omnia Regna promittit, & gloriam eorum; satis est nobis, si ignominiosam aliquam proponat speciem. Non alios hujus rei requirit, quam vos ipsos. Si mulier aliquis sit mala vita, vos publice illam obprobriatis, ejusque impudentia commotus exclamatis, esse carnem morticuum prostibulum, nulliusque valoris famam: quando igitur cum illa, aut alio illius farinae, Deum offenditis, Deus permutastis pro persona nullius valoris, pro ignominioso scorto. Si homo unum tantum cognitionis habere Deicidium, quo vivaciter unam solam finitarum perfectionum, quae sunt in Deo, conciperet, quomodo quibus postquam illum offendit, amplius posset vivere?

XVII. Beata Catharina Genesina mirabiliter à Deo illustrata ad peccati horribilitatem cognoscendam, solent dicere, si sibi permillum esset ea alijs monstrare, quae sibi offensa sunt, nullum se scire supplicium, quod non subire vellet, ut ignorantibus Mando significaret, quanta sit cujusvis peccati monstruositas propter oppositionem, que

Ezech.
23. 19.

P. SE
Homo

que est illi cum divina voluntate. Quare optime infertur, vos Deum non cognoscere dum peccatis. *Qui non dicit, non novit Deum*, inquit S. Joannes. Qui Deum non altimat plures quam omnia bona, qui illum, non dicam cuius exigua delectationi, sed omnibus possibilibus praefert bonis, qui propter quaecunque magni momenti rem Deum non horret contemnere, illum non cognoscit. Astrologi opinantur, tunc monstrum concipi, quando generatio illius a nullo caelestium siderum aspicitur. Si qui ita sentiunt, forte hallucinantur, profecto non erant, qui affirmat, peccati monstrum cogitatione non concipi, nec opere in lucem produci, nisi adlenti omni veteri cognitionis lumine. Ceterum ad clarum lumen qui vis dicitur est, quod Iosephus a Dominatentatus respondit: *quomodo possum hoc malum facere?* non tantum non volo tentationi consentire, sed ne quidem possum: tam vivam habeo magni huius mali cognitionem, quod committerem, si vellem. *Quomodo possum hoc malum facere, et peccare in Deum meum?*

XVIII. Quare, Charissimi, altissimam hanc veritatem profundissime cordibus vestris imprimite; quod, quando Dei mandatum violatur, Deo infinito inferatur injuria, & quidem in divinae praesentiae illius oculis, atque ob rem tam vilem, quae ne quidem coram illo nominari meretur. *Memor esto huius*, dicit Propheta, *inimicum improperavit Domino*. Tu qui tam libere peccas, qui contra Deum

insurgis, attende & considera, quod facinoribus tuis altissimum invadas: *memor esto huius*. Et in veritate paucos est videre, qui talem in mente sua conservent memoriam. Imo qui abstinent a peccatis, communiter non abstinent ideo, ne offendant Deum, sed propter alia motiva, quae in comparatione istius nullius sunt momenti. Non sumam vindictam, inquit ille, quia familiam meam ad incitias redigerem; non consentiam, dicit alia quaedam, ne meo marito faciam injuriam, qui ita respondet, non quidem dicam, illum caecum esse, dicam tamen, tam male eum videre, ut inter granum arenae & Mundum universum non distinguat. Justissimum est detrimentum familiae considerare, quod ex homicidio emergeret; decet omnino honorem mariti praeculis habere, qui adulterio contaminaretur; quis de hoc dubitat? sed hoc non est, quo Christianus quilibet a peccato deterri debet. Haec consideratio cordi sit necesse est. Si pecco, Deum offendo, infinitam majestatem injuria afficio; Omnipotentis Dei sceptrum pedibus conculco. *Memor esto huius*. Hoc est illud, quod semper memoria infixum esse debet.

XIX. Quanta est igitur illorum stulticia, qui, ut conscientiae suae stimulos tranquillarent, adeoque profundius in turpitudinis suae caeno obdormiscant, audent dicere: *Ecce mihi quid mali facio? nemini quidquam sum pro, neminem spolio, non occido, neminem injuria afficio*. An ignoras, cui male facis? Deo malefacis, quem majori af-

GNERI
Christianus

fieis injuriâ, quàm illi ab aliqua creatura afferri possit, quæ est, Deo nolle obedientiam præstare. Et hoc vobis parum videtur? Peccatum non est malum grande ideo, quia injuriam contra proximum continet; furando, spoliando, occidendo, aliæque similia facinora perpetrando; sed est malum infinitum, ideo quia injuriam contra

*de Gen.
ad lit. l.
8. c. 23.*

Deum comprehendit. Propterea dicit S. Augustinus, cum Deus ad exercendam supremam suam Jurisdictionem primo homini deberet aliquod præceptum imponere, tam leve ipsi mandatum dedit, quod erat, ne pomum illo vesceretur sibi ostenso. Quare non potius res difficiles illi præcepit, longas preces, longas peregrinationes, longasque abstinentias? an forte tales non erant proportionatæ ad fidelis sibi subditi obedientiam explorandam? non, inquit sanctus Doctor, quia solum hoc Deus intendit, ut omnes homines bene intelligerent, quantum malum sit Deo non obedire. Si Deus homini res magnas præcepisset, videri poterat totum transgressionis malum ab ipsarum rerum commendatarum pondere dependisse: verum cum rem tam levem præcepit, clarè patuit, omne malum culpæ ab inobedientia legi Dei resistente profectum esse.

Is. 5. 22.

Quis nolui elegisti, inquit Deus. An parvum malum vobis videtur illa velle, quæ Deus non vult? Hoc est Diadema supremæ Majestatis è capite ipsius auferre, ut vestro imponatis. Tantum contra Principes hujus Mundi non requiritur, ut quis læsæ majestatis crimen incurrat. Satis est, ut

subditus dicat: Non volo; facium sicut mihi lubet, ego sum Dominus meorum. Et parum mali erit, tantumdem dicere DEO? quid mali fecerat Adamus? nihil furatus fuerat, neminem spoliaverat, neminem interfecerat, solum de pomo sibi interdicto comederat. Attamen, quia comedendo non obedivit DEO, satis fuit hoc unicum pomum, ut eo non solum se ipsum, sed omnes homines post se nascituros, infinitè tradiderit ruinæ. Hic aliquid non datur remedium. Deus potius vult esse justum. *Pondus æquum voluntas ejus.* Et talis est voluntas Dei, inquit Hugo. *Voluntas Dei est, nihil ei, sed ipse omnibus præferatur.*

XX. Quamobrem *Memor esse hominis.* Hoc semper recenti tenendum est memoriâ; nec non illud, horrendum planè, quod consequens est peccando Deum velut inimicum tradidit; ipse injuriâ afficitur: *Inimicum properavi Domino.* Illi sic injuria, inquit S. Thomas, dum uno aliquo, et quatuor his modis despicitur; aut directè in seipso, aut indirectè in suis Sacramentis, aut in sua imagine, qui est Proximus noster, aut in aliquo præceptorum suorum. Unde sicut impossibile est basiliscum absque veneno reperire, ita impossibile est dari aliquod peccatum absque contemptu Dei. Quare ex ore vestro non amplius audiat stolidissima quorundam excusatio: *non pecco, ne Deum spernam, sed solum, ne volupatem concipiam.* An non auditis à Sacris Doctoribus, duo contemptus generat distincti, unum expellum, & directum, al-

alterum indirectum, & interpretati-
vum: quod si ergo profine vestro non
habetis injuriam Dei, sed delectatio-
nem aut lucrum, tunc non directè il-
lum contemnitis, quod verum est, sed
indirectè. Pluris enim voluptatem,
aut lucrum prohibitum, quam ipsum
æstimatis. Si aliquis filiorum vestro-
rum mulierem infamem duceret, non
propter infamiam motivum, sed solum
ut sua satisfaceret voluptati, an non
etiam hoc modo vos despici putaretis?
verum est à filio vestro in reñtione sua
vos non despici; ipso tamen factò de-
spicere mini; nec quicquam valeret
ista excusatio; istam feminam duco,
non ut contristem patrem meum, sed
uxor mea erit, quia mihi placet. Cha-
rissimi, nolite à Diabolo decipi, qui in-
stus proditoris oculos vobis tegit, ne
precipitium advertentes, talparum
more incidatis. Quo plura de hac
dicemas materiã, nihil tamen afferem
in comparatione illorum, quæ in
veritate de qualiscunque peccati mali-
tiã dicenda restant.

XXI. Hoc igitur solum adhuc di-
cam, & non ampliùs. Si Diabolo
tantæ essent vires, ut ex Cælo omnes
Sanctos & Sanctas, omnes Angelo-
rum choros, ipsam etiam sanctissimam
Dei Matrem, unã cum illis, in infernum
precipitare posset; an non grande id
vobis videretur malum, maximaque
injuria, quæ creaturis tam perfectis,
tam eximjis, omnique honore dignis
irrogaretur? attamen quotiescunque
vos peccatum committitis, malum in-
comparabiliter majus perpetratis, si
Dei ratio habeatur; quam esset totius

curiæ cælestis ruina, si consideretur
ut malum creaturarum. Si Dæmon
aliquis absque Dei offensa omnem il-
lam stragem ederet, talis strages etiam
minimæ Dei offensa comparata, infi-
nities minor foret, quàm aliquot for-
micarum myriades delere, si cum cal-
ce, qui eodem pede Papæ impingitur,
comparatur. Audebitisne adhuc im-
posterum, auditis his omnibus, abs-
que ullã consideratione & respectu
peccare, & peccato jam commisso jo-
cando dicere: quid ergo mali est? si
in hac cæcitate persistere staveritis,
aliud vobis denuntiare non possum,
quàm quòd aliquando tandem oculos
vestros, nunc clausos, vel nolentes a-
perturi sitis. *Nõne cognoscant omnes, Psal. 138.*

*qui operantur iniquitatem, qui devorant
plebem meam, sicut escam panis? Puta-
tisne semper hanc ignorantie noctem
duraturam? Erit, erit aliquando
dies, & vos, qui iniquitatem tanquam
sapidum panem jam devoratis, malum
illud tunc cognoscetis, quod jam non
agnoscitis, quando rapti ad Tribunal
Dei, tam grandem illam aspicientes
majestatem, immensam illam poten-
tiam, Deum adeò infinitum, adora-
tum, honoratum, summãque reveren-
tia à Paradisi principibus cultum, hor-
rore exterriti deficietis, pudebitque
tam temerarios fuisse, ut neque boni-
tatis ipsius, nec justitiæ, nec immen-
sitate ullam rationem haberetis, sed
ante oculos ipsius veriti non sitis ea
committere facinora, quæ tam severè
ab illo fuerant prohibita.*

XXII. Tunc erit tempus in vobis
adimplendi minas peccatoribus à

IGNERI
Christianus

14 DISCURSUS SECUNDUS, EX EXCELLENTIA

Psal. 20. 13. *Palmista his verbis predictas. Pones terga vobis. Non enim solum vobis vos faciet, ita ut impossibile ipsi sit amplius benevolis vos oculis aspicere. Qui post tergum aliquas literas abijcit, ita averlus non potest verè eas amplius intueri; sed aspicere potest, si de novo ad easdem vultum convertat. Verùm qui literas dorso inscriptas gerit (quemadmodum olim quædam portabant mancipia) quomodo respiciet, ut eas legat? Deo igitur, ut significaret à se nunquam in totà æternitate bono oculo peccatores aspiciendos, non satis est dicere illos post terga sua relinquendos, sed quotquot sunt à se pro tergo habendos esse. Pones eos dorsum. Hoc si fiat, quàm bene pœna culpæ erit proportionata? Peccatores terga verterunt Deo; averterunt scapulam recedentem. Deus quoque sua illis terga verret. Deum quasi rem nihili spreverunt; ipse illorum non recordabitur; quasi de facto nihil essent, & à naturâ eliminati. Illi has ipsi in conspectu suo intulerunt inju-*

rias, ipse illos à facie suâ projecturus, aeterna morte afficiet. *Panas dabo in interitu æternis à facie Domini. Hic solum comparatio claudicat, quòd Deum peccatores aspernati sint brevi tempore, vix momento peccati commissione delectati; ipsi verbò in æternum à Deo contemnendi sunt, & absque intermissione puniendi. Verùm hoc ipsum justitiæ est convenientissimum. Tam grande malum est unico tantum momento offendere Deum, ut ipsa æternitas non sit satis longa ad tantam injuriam castigandam, si pœna sit absque cessatione futura. Quamobrem Charissimi, discite nunc, quid sit Deus offendere, ut singulari attentione quodvis reventes peccatum, non cogamini in Inferno incomprehensibilem tam venerandi Monarchæ Majestatem ad summam calamitatem vestram agnoscere; sed potiùs eandem ad summam felicitatem vestram cognoscatis in Cælo, primo ejusdem intuitu beati.*

DISCURSUS II.

Ex summa Divini in nos Domini excellentia inferitur Peccati mortalis gravitas.

Psal. 118. 133. **I**llud merito potuit olim David peccato imponere nomen omnis injustitiæ: non dominetur mei omnis injustitia. Hæc enim verissimè est magis propria hujus

monstri definitio. Injuria que inferitur hominibus, quali que jus illius quod particulare ledit, est etiam injustitia particularis; sed injuria, que Deo irrogatur, quasi que omne jus possibile invadit, non potest æquiori titulo, quàm injustitiæ adeò generalis designari.

P. SE
HOMO